Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра геоморфології і палеогеографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри

_____ проф. Я.С. Кравчук

“_____”_____2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Палеогеографія України

напрям підготовки 6.040104 **Географія**

спеціальність 6.070500 **Геоморфологія і палеогеографія**

спеціалізація **Палеогеографія плейстоцену**

факультет **Географічний**

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма **Палеогеографія України** для студентів
за напрямом підготовки **Географія**, спеціальністю **Геоморфологія і палеогеографія**.

Розробник: кандидат географічних наук, доцент кафедри геоморфології і палеогеографії
Гнатюк Р.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри геоморфології і палеогеографії

Протокол від “_7_”__лютого__2017 року № ___

Завідувач кафедри _____ Я.С. Кравчук

“_____”_____ 2017 р.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
0401
Природничі науки
(шифр, назва)</td><td>За вибором</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td>Напрям
6.040104 - Географія
(шифр, назва)</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td rowspan="3">Спеціальність: геоморфологія і палеогеографія</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td></td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120/144</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3
самостійної роботи студента – 4,5</td><td rowspan="9">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
бакалавр</td><td>48 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>-</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>72 год.</td></tr>
<tr><td>Індивідуальна робота</td></tr>
<tr><td>24 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 1:2.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів-палеогеографів з особливостями розвитку давньої природи району України в історичному (виділення й характеристика палеогеографічних етапів і подій) та просторовому (виділення й характеристика палеогеографічних регіонів) аспектах.

Завдання:

1) представити регіональну палеогеографію як наукову та навчальну дисципліну; розглянути розвиток палеогеографічних досліджень в Україні;

2) розглянути підстави, проблеми та пропозиції щодо періодизації історії розвитку давньої природи району України;

3) висвітлити особливості розвитку давньої природи головних палеогеографічних регіонів (областей та підобластей) України;

4) розглянути палеогеографію України у пізньому докембрії та фанерозої, приділяючи особливу увагу характеристиці палеогеографічних етапів і подій неоген-четвертинного періоду;

5) ознайомити з актуальними проблемами вивчення палеогеографії пізнього кайнозою України.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: 1) що являє собою регіональна палеогеографія як наукова та навчальна дисцип-

ліна; 2) критерії виділення палеогеографічних етапів і регіонів різного рангу; 3) загальну схему класифікації давніх ландшафтів; 4) головні етапи й особливості розвитку давньої природи району України в пізньому докембрії, ранньому та пізньому палеозої, мезозої, палеогені, міоцені, пліоцені, плейстоцені та голоцені; 5) найважливіші події палеогеографічної історії пізнього докембрію та фанерозою України; 6) сучасні схеми періодизації міоцену, пліоцену, плейстоцену та голоцену України; 7) особливості розвитку давньої природи головних палеогеографічних регіонів (областей та підобластей) України.

Вміти: 1) "читати" палеогеографічні та літолого-палеогеографічні карти дрібних та оглядових масштабів; 2) детально схарактеризувати етапи розвитку давньої природи району України та її головні палеогеографічні регіони, самостійно здійснюючи пошук та опрацювання відповідних літературних джерел.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до курсу "Палеогеографія України". Природа України у пізньому докембрії – палеозої

Тема 1. Вступ до курсу "Палеогеографія України". Регіональна палеогеографія як наукова і навчальна дисципліна. Концепція та тематична структура курсу. Палеогеографічна етапність: глобальний і регіональний аспект; палеогеографічні етапи фанерозою України. Становлення палеогеографії. Розвиток палеогеографічних досліджень в Україні.

Тема 2. Природа району України у пізньому докембрії. Загальна характеристика пізнього докембрію. Палеогеографія пізнього докембрію району України: головні палеогеографічні етапи, події та регіони. Загальна схема класифікації давніх ландшафтів. Пізньопротерозойські ландшафти у районі України.

Тема 3. Палеогеографічні регіони фанерозою України. Палеогеографічне районування. Головні палеогеографічні регіони фанерозою України. Палеогеографічні регіони (області та підобласті) Східноєвропейської країни: Центральноукраїнська палеогеографічна область (ПО); Волино-Подільська ПО; Дніпровсько-Донецька ПО; Донецький регіон; Середньоруська ПО; Причорноморська ПО. Чорноморсько-Кримський палеогеографічний регіон: Кримська та Чорноморська підобласті. Карпатський палеогеографічний регіон: Карпатська, Передкарпатська та Закарпатська палеогеографічні підобласті.

Тема 4. Природа України у ранньому палеозої. Часові рамки та періодизація каледонської палеогеографічної ери. Палеогеографічна ситуація у районі України напередодні каледонської палеогеографічної ери. Головні етапи та події каледонської ери: ранньокаледонський таласократичний період; ранньокаледонський геократичний період; пізньокаледонський таласократичний період; пізньокаледонський геократичний період.

Тема 5. Природа України в герцинську палеогеографічну еру. Загальна характеристика та періодизація герцинської палеогеографічної ери. Таласократичний період: рання (девонська) та пізня (кам'яновугільна) епохи. Геократичний (пермо-тріасовий) період. Волино-Подільська та Дніпровсько-Донецька області в герцинську палеогеографічну еру.

Змістовий модуль 2. Природа України у мезо-кайнозойський час

Тема 6. Альпійська палеогеографічна ера. Ранньоальпійський період. Часові рамки та періодизація альпійської палеогеографічної ери. Загальна характеристика ери. Ранньоальпійський (мезозойський) період: рання (пізньотріасово-середньоюрська) геократична епоха; рання (пізньоюрська) таласократична епоха; пізня (ранньокрейдова) геократична епоха; пізня (пізньокрейдова) таласократична епоха. Волино-Подільська палеогеографічна область у крейдовому періоді.

Тема 7. Альпійська палеогеографічна ера. Середньоальпійський (палеогеновий) період. Межі періоду та його поділ. Рання (геократична) епоха. Середня (таласократична)

епоха. Пізня (друга геократична) епоха.

Тема 8. Міоценова епоха альпійської ери. Періодизація міоцену Центрального та Східного Паратетісу. Природа України у ранньому міоцені. Українське Передкарпаття у ранньоміоценовий час. Палеогеографічна ситуація в середньоміоценовий (баденський) час. Волино-Подільська палеогеографічна область у середньому міоцені. Палеогеографія України у пізньому міоцені: сарматський етап; меотичний етап; понтичний етап. Причорноморська та Чорноморсько-Кримська палеогеографічні області у пізньому міоцені.

Тема 9. Пліоценовий вік альпійської ери. Часові рамки та періодизація пліоцену. Загальна характеристика пліоцену України. Природа України у ранньопліоценовий (кімерійський) час. Палеогеографічна ситуація в пізньому пліоцені. Чорноморський басейн у ранньому і пізньому пліоцені.

Тема 10. Природа України у плейстоцені. Загальні риси та вивченість плейстоцену України. Періодизація плейстоцену України. Еоплейстоценова епоха. Неоплейстоценова епоха: ранній етап; середньоплейстоценовий етап; пізньоплейстоценовий етап. Дніпровська льодовикова епоха. Епоха останнього зледеніння.

Тема 11. Природа України у пізньому гляціалі та голоцені. Періодизація пізньольодовиків'я та голоцену. Природа України у пізньому гляціалі. Палеогеографічна ситуація у ранньому-середньому голоцені. Головні етапи та події пізнього голоцену.

Тема 12. Розвиток Чорноморського басейну у постпліоценовий час. Еоплейстоценовий етап. Ранньоплейстоценовий етап. Загальні особливості та головні етапи розвитку басейну в середньому та пізньому плейстоцені. Історія Чорноморського басейну у пізньольодовиковий і голоценовий час.

Тема 13. Актуальні проблеми вивчення природи України у пліоцен-четвертинний час. Загальні зауваження. Проблеми стратиграфії та палеогеографії пліоцену України. Головні проблеми стратиграфії та палеогеографії плейстоцену України. Походження та розчленування ґрунтово-лесових покривів і умови їхнього формування. Хронологічна позиція й ранг епохи дніпровського зледеніння.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	П/С	Індив.	СР
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Вступ до курсу "Палеогеографія України". Природа України у пізньому докембрії - палеозої					
Тема 1. Вступ до курсу "Палеогеографія України"	6	4			2
Тема 2. Природа району України у пізньому докембрії	6	4			2
Тема 3. Палеогеографічні регіони фанерозою України	36	12		12	12
Тема 4. Природа України у ранньому палеозої	8	4			4
Тема 5. Природа України в герцинську палеогеографічну еру	8	4			4
Разом – змістовий модуль 1	64	28		12	24
Змістовий модуль 2. Природа України у мезокайнозойський час					

Тема 6. Альпійська палеогеографічна ера. Ранньоальпійський період	6	4			2
Тема 7. Альпійська палеогеографічна ера. Середньоальпійський період	10	2		2	4
Тема 8. Міоценова епоха альпійської ери	9	4			5
Тема 9. Пліоценовий вік альпійської ери	7	2			5
Тема 10. Природа України у плейстоцені	18	2		4	10
Тема 11. Природа України у пізньому гляціалі та голоцені	12	2			10
Тема 12. Розвиток Чорноморського басейну у постпліоценовий час	10	2			8
Тема 13. Актуальні проблеми вивчення природи України у пліоцен-четвертинний час	12	2		6	4
Разом – змістовий модуль 2	80	20	-	12	48
Усього годин	144	48	-	24	72

3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Вступ до курсу “Палеогеографія України”	2	
2	Природа району України у пізньому докембрії	2	
3	Палеогеографічні регіони фанерозою України	12	
4	Природа України у ранньому палеозої	4	
5	Природа України в герцинську палеогеографічну еру	4	
6	Альпійська палеогеографічна ера. Ранньоальпійський період	2	
7	Альпійська палеогеографічна ера. Середньоальпійський (палеогеновий) період	4	
8	Міоценова епоха альпійської ери	5	
9	Пліоценовий вік альпійської ери	5	
10	Природа України у плейстоцені	10	
11	Природа України у пізньому гляціалі та голоцені	10	
12	Розвиток Чорноморського басейну у постпліоценовий час	8	
13	Актуальні проблеми вивчення природи України у пліоцен-четвертинний час	4	
	Разом	72	

4. Питання для самостійної роботи, тестування та контрольних робіт

Питання на перший модуль

1. Розвиток палеогеографічних досліджень в Україні до Другої світової війни.
2. Розвиток палеогеографічних досліджень в Україні після Другої світової війни.
3. Палеогеографічна етапність: глобальний і регіональний аспект.
4. Періодизація фанерозою України: палеогеографічні етапи, критерії та проблеми їхнього виділення.
5. Пізній докембрій району України: палеогеографічні етапи, події та регіони.
6. Особливості природи пізнього докембрію у районі України. Панівні

пізньопротерозойські ландшафти.
7. Часові рамки та періодизація каледонської палеогеографічної ери для району України.
8. Палеогеографічна ситуація у районі України напередодні каледонської палеогеографічної ери.
9. Природа України у ранньому періоді каледонської палеогеографічної ери.
10. Природа України у пізньому періоді каледонської палеогеографічної ери.
11. Часові рамки та періодизація герцинської палеогеографічної ери.
12. Природа України у ранню епоху таласократичного періоду герцинської палеогеографічної ери.
13. Природа України у пізню епоху таласократичного періоду герцинської палеогеографічної ери.
14. Природа України у пізній (геократичний) період герцинської палеогеографічної ери.
15. Палеогеографічні регіони фанерозою України: палеогеографічні країни та області, критерії та проблеми їхнього виділення.
16. Центральноукраїнська палеогеографічна область.
17. Волино-Подільська палеогеографічна область.
18. Дніпровсько-Донецька палеогеографічна область.
19. Палеогеографічні особливості Донецького регіону.
20. Палеогеографічні особливості Середньоруської та Південноукраїнської областей.
21. Чорноморсько-Кримський палеогеографічний регіон.
22. Кримська палеогеографічна підобласть.
23. Карпатський палеогеографічний регіон.
24. Палеогеографічні особливості Передкарпатського та Закарпатського регіонів України.

Тестові питання на другий модуль

Палеогеографічні особливості, етапи та події фанерозою України

1. Десятиліття, протягом якого в Україні була сформована перша школа палеогеографічних досліджень.
2. Український вчений, праці якого заклали основи сучасної періодизації плейстоцену України.
3. Дослідник, який очолив і створив київську школу палеогеографічних досліджень.
4. Спеціалізація київської палеогеографічної школи.
5. Час утворення трапової формації України.
6. Найдавніша трансгресія, задокументована у відкладах Волино-Поділля.
7. Визначна подія, яка ознаменувала початок венду у Волино-Подільському регіоні України.
8. Палеогеографічна країна, до складу якої входить Карпатська палеогеографічна область.
9. Час виокремлення Центральноукраїнської палеогеографічної області.
10. Палеогеографічний регіон України, у межах якого у ранньому венді існували наземні вулканогенні ландшафти.
11. Палеогеографічний регіон, у межах якого у палеозої були утворені пасма рифових споруд.
12. Палеогеографічний регіон, у межах якого у неогені були утворені пасма бар’єрних рифів.
13. Палеогеографічний регіон, у межах якого знайдені рештки перших наземних рослин (псилофітів).
14. Палеогеографічний регіон, у межах якого знайдені рештки панцерних риб девону.
15. Палеогеографічний регіон, у межах якого була утворена трапова формація України.
16. Палеогеографічний регіон, у межах якого була утворена червоноколірна формація девону.
17. Палеогеографічний регіон, у межах якого була утворена найпотужніша соленосна формація девону.
18. Геологічний вік – перший етап інтенсивного вуглеутворення.
19. Палеогеографічний регіон, у межах якого були утворені вулканогенні ландшафти у першій половині альпійської ери.

20. Палеогеографічна підобласть, у межах якої були утворені вулканогенні ландшафти у другій половині альпійської ери.
21. Палеогеографічний регіон, опорний для вивчення особливостей природи пізнього докембрію України.
22. Палеогеографічний регіон, опорний для вивчення особливостей природи раннього палеозою України.
23. Палеогеографічний регіон, опорний для вивчення палеогеографії силуру-раннього девону.
24. Палеогеографічний регіон, опорний для вивчення палеогеографії пізнього девону-карбону.
25. Ранньокаледонський таласократичний період відповідає ....
26. Ранньокаледонський геократичний період відповідає ....
27. Пізньокаледонський таласократичний період охоплює ....
28. Пізньокаледонський геократичний період припадає на ....
29. Каледонська палеогеографічна ера у районі України завершилась наприкінці ….
30. Початок герцинської палеогеографічної ери у районі України припадає на ....
31. Герцинська палеогеографічна ери у районі України завершилась у ….
32. Геологічна епоха – час появи перших наземних рослин (псилофітів).
33. Час широкого розвитку болотних ландшафтів у палеозої припадає на ...
34. Розквіт наземної флори у герцинську палеогеографічну еру припадає на ...
35. Рештки граптолітів характерні для морських відкладів …. періоду.
36. Час існування штурієвої фауни.
37. Геологічний вік – час появи гіпаріонової фауни.
38. Вік полтавської флори.
39. Найбільша фанерозойська трансгресія.
40. Найбільша ранньопалеозойська трансгресія.
41. Найбільша кайнозойська трансгресія.
42. Найбільша неогенова трансгресія.
43. Остання “велика” неогенова трансгресія.
44. Пізньоміоценовий басейн Центрального Паратетісу, розміщений на Закарпатті.
45. Міоценовий басейн Східного Паратетісу.
46. Наймолодший міоценовий басейн Східного Паратетісу.
47. Басейн півдня України – попередник понтичного басейну.
48. Ранньопліоценовий етап розвитку давнього Чорноморського басейну.
49. Пізньопліоценовий етап розвитку давнього Чорноморського басейну.
50. Еоплейстоценовий етап розвитку давнього Чорноморського басейну.
51. Найбільша ранньонеоплейстоценова трансгресія давнього Чорноморського басейну.
52. Найбільша середньонеоплейстоценова трансгресія давнього Чорноморського басейну.
53. Найбільша пізньонеоплейстоценова трансгресія давнього Чорноморського басейну.
54. Найбільша трансгресія Чорноморського голоценового басейну.
55. Наймолодша трансгресія Чорноморського голоценового басейну.
56. Наймолодший геократичний період альпійської палеогеографічної ери.
57. Геологічний період – час тривалого панування гумідних умов протягом герцинської палеогеографічної ери.
58. Час тривалого панування аридних умов протягом останніх 400 млн. років фанерозою.
59. Геологічна епоха – кліматичний оптимум кайнозою.
60. Геологічний вік – кліматичний оптимум пізнього кайнозою.
61. Геологічний вік – кліматичний оптимум пліоцену.
62. Палеогеографічний етап – кліматичний оптимум середнього неоплейстоцену України.
63. Період – кліматичний оптимум голоцену.
64. Епоха – кліматичний оптимум другої половини субатлантичного періоду.
65. Льодовикова епоха – час максимальної трансгресії плейстоценового льодовика на теренах України.
66. Геологічна епоха – кліматичний песімум палеогену.

67. Геологічний вік – кліматичний песімум міоцену.
68. Кліматичний песімум плейстоцену.
69. Кліматичний песімум субатлантичного періоду – назва та час.
70. Головні палеогеографічні етапи (віки) пліоцену України.
71. Мессінська екологічна криза – місце та час.
72. Завершальний палеогеографічний етап раннього неоплейстоцену України.
73. Перший палеогеографічний етап середнього неоплейстоцену України.
74. Етап тривалого існування особливо суворих кліматичних умов протягом пізнього неоплейстоцену України.
75. Завершальний палеогеографічний етап пізнього неоплейстоцену України.
76. Головний етап формування плейстоценового лесового покриву України.
77. Залізний вік Криму.
78. Геологічна епоха – час утворення найдавніших бар'єрних рифів.
79. Геологічна епоха мезозою, під час якої існували сприятливі умови для формування рифів у різних регіонах України.
80. Геологічний вік – час широкого розповсюдження літотамнієвих водоростей у межах Волино-Поділля.
81. Час засолення Волино-Подільського басейну протягом міоцену.
82. Час опріснення Волино-Подільського моря протягом міоцену.
83. Геологічний період – час формування особливо потужних товщ соленосних відкладів.
84. Геологічна епоха мезозою – етап формування евапоритових товщ на Українському Передкарпатті та Волино-Поділлі.
85. Геологічна епоха кайнозою – етап формування евапоритових товщ на Українському Передкарпатті та Волино-Поділлі.
86. Час утворення наймолодших бар'єрних рифів.
87. Час утворення подільських бар'єрних рифів.
88. Геологічний вік – наймолодший етап утворення рифів в Україні.
89. Кліматичні умови формування подільського олд-реду.
90. Тип ранньопалеозойських епіконтинентальних басейнів у Волино-Подільському регіоні України.
91. Утворення флішової формації у Карпатському регіоні України розпочалось на початку ….
92. Утворення флішової формації у Карпатському регіоні України завершилось на початку ….
93. Вулканогенні ландшафти Українського Закарпаття сформувались протягом ….
94. Новітній етап горотворення у зовнішній частині Флішових Карпат розпочався у ….
95. Формування сучасних Кримських гір розпочалось у ….
96. Геологічна епоха – час формування вулканогенних ландшафтів у межах Гірського Криму.
97. Ландшафти Волино-Поділля, властиві для епохи нагромадження товщ дністровської серії девону.
98. Ландшафти, типові для території України у час існування полтавської флори.
99. Лісові ландшафти у внутрішніх областях суходолу України появляються у ....
100. Ландшафти, типові для суходолу півдня України у час існування гіпаріонової фауни.

5. Питання для індивідуальних занять на тему
Характеристика вибраного палеогеографічного регіону

1. Волино-Поділля у каледонську палеогеографічну еру.
2. Волино-Подільська область у герцинську палеогеографічну еру.
3. Дніпровсько-Донецька область у герцинську палеогеографічну еру.
4. Волино-Поділля у крейдовому періоді.
5. Карпатський регіон України у доорогеновий період альпійської палеогеографічної ери.
6. Карпатська палеогеографічна область у неогені.

7. Волино-Поділля у палеогеновий час.
8. Волино-Подільська палеогеографічна область у ранньому - середньому міоцені.
9. Волино-Подільська палеогеографічна область у пізньому міоцені (післябаденський час).
10. Передкарпатська палеогеографічна підобласть у ранньому міоцені.
11. Передкарпатська палеогеографічна підобласть у середньому - пізньому міоцені.
12. Неоген Закарпаття.
13. Природа рівнинно-платформної України в сарматський час.
14. Причорноморська палеогеографічна область у пізньому міоцені.
15. Причорноморська палеогеографічна область у пліоценовий час.
16. Чорноморсько-Кримський палеографічний регіон у неогеновий час.
17. Район Гірського Криму у допліоценовий час.
18. Район Гірського Криму у пліоцен-четвертинний час.
19. Район північно-західного передгір'я Гірського Криму у неогеновий час.
20. Четвертинна палеогеографія Чорноморського басейну.
21. Четвертинна палеогеографія Київського Придніпров'я.
22. Четвертинна палеогеографія Середнього Придністер'я.
23. Четвертинна палеогеографія Сянсько-Дністерського межиріччя.
24. Антропоген Закарпаття.

6. Методи навчання – розповідь, дискусія; діагностичне питання; розповідь студента, виконання індивідуальних завдань

7. Методи контролю: поточні контрольні роботи, оцінювання рефератів і виступів на семінарських заняттях, підсумковий тест.

8. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточний контроль, індивідуальні завдання											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						50	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11		
2	2	18	4	4	4	4	4	4	4	-		

Поточний контроль, індивідуальні завдання			Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Індивідуальні завдання	Контрольні роботи		50	100
	Модуль 1	Модуль 2		
15	Т1-5	Т2-10		
	15	20		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	
81-89	добре	

71-80		зараховано
61-70	задовільно	
51-60		
25-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-24	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Гнатюк Р.М. Навчальна програма, питання та методичні вказівки для семінарських занять і самостійних робіт з курсу "Палеогеографія України" (для студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія). – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 29 с.

10. Рекомендована література

Базова

1. Атлас палеогеографічних карт Української РСР і Молдавської РСР (з елементами літофацій). Масштаб 1:2 500 000 / За ред. акад. АН УРСР В.Г. Бондарчука – К.: Вид-во АН УРСР, 1960.
2. Веклич М.Ф. Основы палеоландшафтоведения. – К.: Наукова думка, 1990.
3. Рослый И.М. Палеогеография Украины в антропогене. – К.: Вища школа, 1988.
4. Стратиграфія УРСР: В 11 т. – К.: Наукова думка, 1963-1975. – Т. 1-11.

Допоміжна

1. Адаменко О.М., Гродецкая Г.Д. Антропоген Закарпатья. – Кишинев: Штиинца, 1987.
2. Болиховская Н.С. Эволюция лессово-почвенной формации Северной Евразии. – М.: Изд-во Москов. ун-та, 1995.
3. Брацлавський П.Ф., Веліканов В.Я. Палеогеографія України в сарматському віці // Зб. наук. праць УкрДГРІ. № 1-2. – 2010. – С. 92-104.
4. Веклич М.Ф. Палеоэтапность и стратотипы почвенных формаций верхнего кайнозоя. – К.: Наукова думка, 1982.
5. Географія українських і сумежних земель – Т. 1: Загальна географія / Опрац. і зред. В. Кубійович. – [Факс. перевид.] – К.: Обереги, 2005.
6. Геология СССР: В 48 т. – Т. 48. Карпаты. Ч. 1. Геологическое описание. – М.: Недра, 1966.
7. Геология СССР: В 48 т. – Т. 8. Крым. Ч. 1. Геологическое описание. – М.: Недра, 1969.
8. Герасименко Н.П. Розвиток зональних ландшафтів четвертинного періоду на території України. – Автореферат дис. … доктора географічних наук . Київ, 2004.
9. Гричук В.П. История растительности Русской равнины в плейстоцене. – М.: Наука, 1989.
10. Дригант Д.М. Нижній і середній палеозой Волино-Подільської окраїни Східно-Європейської платформи та Передкарпатського прогину // Наук. зап. Держ. природознавч. музею. – Т. 15. – Львів, 2000.
11. Динамика ландшафтных компонентов и внутренных морских бассейнов Северной Евразии за последние 130 000 лет. Атлас-монография / Под ред. А.А. Величко. – Москва, ГЕОС, 2002.
12. История геологического развития Украинских Карпат / О.С. Вялов, С.П. Гавура, В.В. Даныш и др. – К: Наук. думка, 1981.
13. Климаты Северной Евразии в кайнозое. – М.: ГЕОС, 2001.
14. Козин Я.Д. Геологическое прошлое Крыма. – М.: Изд-во АН СССР, 1954.
15. Круглов С. Проблемы тектоники и палеодинамики запада Украины. – Львов, 2001.
16. Кудрин Л.Н. Стратиграфия, фации и экологический анализ фауны палеогеновых и неогеновых отложений Предкарпатья. – Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1966.
17. Куница Н.И. Природа Украины в плейстоцене. – Черновцы: Рута, 2007.

18. Лазуков Г.И. Плейстоцен территории СССР. – М.: Высшая школа, 1989.
19. Маруашвили Л.И. Палеогеографический словарь. – М.: Мысль, 1985.
20. Медведєв А.П., Варичев О.С. Пра-Карпати (конструкція і деструкція). – Львів: ІГГГК НАН України, 2000.
21. Мельничук І.В. Палеоландшафти України в антропогені. – К.: ВГЛ "Обрії", 2004.
22. Пазинич В.Г. Геоморфологічний літопис Великого Дніпра. – Прилуки: Гідромас, 2007.
23. Пазинич В.Г. Топ-5 геоморфологічних та палеогеографічних проблем України / За редакцією В.В. Стецюка. – К.: "Вік принт", 2012.
24. Палеогеографічні умови антропогену на території України http://geografica.net.ua.
25. Палеогеография Европы за последние сто тысяч лет (атлас-монография) – М., 1982.
26. Палеогеография Киевского Приднепровья. Веклич М.Ф., Сиренко Н.А., Матвиишина Ж.Н. и др. – К.: Наукова думка, 1984.
27. Палеогеография. Палеоландшафты / Веклич М.Ф., Сиренко Н.А., Матвиишина Ж.Н. и др. – К.: Наукова думка, 1977.
28. Палеогеография Молдавии / Бобринский В.М. и др. – Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1965.
29. Палеогеография СССР: Объяснительная записка к Атласу литолого-палеогеографических карт СССР. – М.: Недра, 1974-1975. – Т. 1-4.
30. Палеоклиматы и палеоландшафты внетропического пространства Северного полушария: поздний плейстоцен-голоцен. Атлас-монография / Отв. ред. А.А. Величко. – М.: ГЕОС, 2009.
31. Палеонтологічний музей: путівник / В.О. Топачевський, Ю.О. Семенов, Т.В. Крахмальна, О.А. Михалевич. – К.: ННПМ НАНУ, 2004.
32. Паранько І.С., Ярков С.В. Геолого-географічна історія України: Навчальний посібник. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006.
33. Пастернак С.І., Сеньковський Ю.М., Гаврилишин В.І. Волино-Поділля у крейдовому періоді. – К.: Наук. думка, 1987.
34. Педанюк Г. І., Веліканов В.Я., Кузьменко Л. С. Палеогеографія та еволюція ранньокрейдового осадконакопичення на території України // Зб. наук. праць УкрДГРІ. № 3-4. – 2010. – С. 89-104.
35. Просторово-часова кореляція палеогеографічних умов четвертинного періоду на території України. Матвіїшина Ж.М., Герасименко Н.П., Передерій В.І. та ін. / За редакцією Ж.М. Матвіїшиної. – К.: Наукова думка, 2010.
36. Рельєф України. Навчальний посібник / За загальною редакцією В.В. Стецюка. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2010.
37. Рослый И.М. Природа СССР в антропогене. – К.: Вища школа, 1986.
38. Свинко Й.М. Нарис про природу Тернопільської області: геологічне минуле, сучасний стан. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007.
39. Сіренко І, Іваник М. Палеогеоморфологія: навчальний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011.
40. Сиренко Н.А., Турло С.И. Развитие почв и растительности Украины в плиоцене и плейстоцене. – К.: Наук. думка, 1986.
41. Стецюк В. Невеселі роздуми про палеогеографію антропогену http://geografica.net.ua/publ/sattti/statti_ukrajinskikh_naukovciv.
42. Стратиграфия СССР. Неогеновая система. – М.: Недра, 1986.
43. Стратиграфия СССР. Четвертичная система. – Т 1, 2. – М.: Недра, 1982, 1984.
44. Четвертичная палеогеография экосистемы Нижнего и Среднего Днестра // О. М. Адаменко, А. В. Гольберт, В. А. Осиюк и др. – К.: Феникс, 1996.
45. Хотинский Н.А. Голоцен Северной Евразии. – М.: Наука, 1997.